

АНАЛІЗ ЗАХВОРЮВАННОСТІ РИБИ У ВОДОЙМАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.

Бродовська К. В. студент

Радюк В. Р. студент

Коренева Ж. Б. - к. вет. н., доцент koreneva-z@ukr.net

Роша Л. Г., д. мед. н., професор roshalg@ukr.net

Одеський державний аграрний університет

Вступ. Площа Миколаївської області 24,6 тис. км², що складає 4,07% загальної площі України. Область забезпечена різними розташовується в басейнах найбільших річок України: до 59,5% басейн Південного Бугу, 23,5% басейн Дніпра і до 17% басейн річок Причорномор'я. Всього на території області налічується 121 велика і малих річка, але найбільшої річкою області є Південний Буг (біля 257 км), є також і шість середніх річок (Кодима, Синюха, Чорний Ташлик, Чичиклея, Інгул, Інгулець, Висунь), довжина яких коливається від 24 км до 195 км. Крім того, на території області є 26 озер, загальна площа яких складає майже 13,79 км². Миколаївська область омивається і водами Чорного моря - берегова смуга Чорного моря сягає 59,3 км.

В водоймах Миколаївської області налічується близько 100 видів риб. Промислове та рибальське значення мають: в річках – карась, карп, білий амур, товстолобик, судак, лящ, сазан, щука, окунь, йорж, головень, жерех, червонопірка, лин, плітка, рибець, верховодка, сом, а в Чорному морі - скумбрія, ставрида, кефаль, осетрові.

Риба є одним з необхідних продуктів в раціоні людини. За хімічним складом м'ясо риби містить велику кількість корисних речовин: білки, жири і омега-3, вітамінів (водорозчинних - В₆, В₁₂, РР і жиророзчинних А, Е, D) та мінералів (йоду, фосфору, магнію). За даними фахівців, отримати якісну рибну сировину можливо тільки від здорової риби і за їх даними захворюваність риби значно підвищилась, що має зв'язок діяльністю людини, яка змінює водне середовище. [1-3]

Мета роботи – проведення аналізу захворюваності риби в умовах водойм Миколаївської області.

Результати дослідження. Використовували: власні дослідження, матеріали дослідження риби у водоймах Миколаївської області державною службою ДПСС. Методи : клінічне обстеження, мікроскопічні та патологоанатомічні дослідження.

Згідно екологічного паспорту, 6, 1 % (150,5 га) припадає на водні об'єкти: річки, озера, ставки, водосховища, лимани та інші природні та штучні водойми.

На територіях водойм Миколаївської області розташовуються чисельні нерестовища, території зимівлі та нагулу риби. Починається активність риби у водоймах Миколаївщини з квітня місяця і набуває піку в травні – серпні, в вересні відмічається поступовий спад активності, а з жовтня по березень активність риби незначна. Найбільш поширеними представниками іхтіофауни є лящ, тарань, рибець, пузанок, осетр, судак, сазан, білуга, севрюга, оселедець, тюлька, кефаль, пеленгас, карась, бичок, щука, сом, окунь та інші.

За 2021 рік в Миколаївську РЛДПСС на лабораторне дослідження було доставлено 3756 проб риби, крім того лабораторіями області проведено 93952 дослідження, щодо всіх видів захворювань риби (інфекційним та інвазійним): проведено досліджень 78297 мікроскопічних та 15655 патологоанатомічних. Найбільш поширеними захворюваннями є діпlostомоз, каріофільоз, діплозооноз, дилепідоз (валіпороз).

Основні характеристики цих захворювань такі:

- **діпlostомоз** - збудник церкарій, трематода родини Diplostomum. Збудник уражає личинок і мальків риби, що пов'язано з ніжністю їх шкірних покривів та їх легкою проникністю для церкарій; першими ознаками хвороби риби є: неспокійна поведінка, відмова від корму, поява крапкових крововиливів в ділянках зябрових кришок, основи плавців, біля очей; часто діагностується ушкодження очей у риби (більмо), що має зв'язок з відкладанням вапна в кришталіку ока; очі мутніють і набувають білувато-молочного кольору; у важких випадках уражається нервова система (порушення координації рухів, відсутність реакції на подразники); риба гине від значної крововтрати, внаслідок порушення цілісності судин; для підтвердження діагнозу досліджували зябра риби та кришталік ока, виявляли невеликих рухливих паразитів розміром 0,4- 0,6 мм;

- **каріофільоз** – збудник цестода, стьожковий гельмінт Caryophyllaeus fimbriiceps; найчастіше паразитує у кишечнику риби, які мешкають у прісноводних водоймах; першими ознаками є схуднення, блідість зябрів та видимих слизових оболонок (анемічні), здуття черева, почервоніння ділянки ануса та його значне випинання; основні ураження локалізуються в кишечнику: ознаки катарально-геморагічного запалення слизових оболонок, некроз стінок кишечника, чисельні ділянки крововиливів, витончення стінки кишечника та нашарування шару густого слизу, чисельні крововиливи, печінка глинистого забарвлення, інколи паразитів дуже багато і виникає кишкова непрохідність.

- **діплозооноз** – збудники моногенетичні сосальщики-спайники роду Diplozoen; першими ознаками є значне виснаження, западання очей, відсутність активності, риба тримається біля поверхні води та захоплює повітря; на розтині: ураження зябрового апарату, зябра вкриті значним шаром тягучого білуватого слизу, виявляються сіруваті тканинні розростання (здуття) та ділянки некрозу;

- **дилепідоз (валіпороз)** збудники цестоди родини Dilepididae; клінічні ознаки: уповільнення росту, схуднення; на розтині: наявність личинок у жовчному

міхурі та прикріплення до слизової оболонки гачками і присосками, чисельні крововиливи, руйнування оболонок жовчного міхура, червоний колір жовчі, в тяжких випадках личинок виявляли на стінках кишечника.

Висновки.

1. В Миколаївській області до 150,5 га площі зайнято водними об'єктами, що складає майже 6,1 % від площі регіону, в яких мешкає майже 100 видів риб.

2. Найчастіше риба хворіє в замулених водоймах зі слабкою проточністю та насиченням кисню; уражатися може риба всіх вікових груп, але частіше молодь.

3. Поширеними захворюваннями є діпlostомоз, каріофільоз, діпloзооноз, дилепідоз (валіпороз).

Список використаних джерел

1. Інвазійні хвороби риб. Навчальний посібник / В. В. Стибель, А. В. Березовський, Ю. Ю. Довгій та ін. Житомир: Полісся, 2016. 142 с

2. Наконечна М. Г та ін.. Хвороби риб з основами рибництва. К.: Наук. Світ, 2003. 222 с.

3. Сондак В. В. та ін. Інвазійні хвороби риб. Рівне : НУВГП, 2006. 145 с.

УДК619:636.52/.58:591.111:615.371

ІНДЕКСИ ЧЕРВОНОЇ КРОВІ КУРЕЙ КРОСУ ХАЙСЕКС БРАУН ЗА БАГАТОКРАТНОЇ ВАКЦИНАЦІЇ.

Буднік Т.С. – аспірант tatjanabudnik@ukr.net

Гуральська С.В. - д. вет.н., професор guralska@ukr.net

Пінський О.В.-канд.вет.наук., доцент pinsky.o.v@ukr.net

Поліський національний університет

Продукти птахівництва займають провідне місце серед тваринної продукції у харчовому аспекті споживача. Порівнюючи цінову політику м'ясної продукції, м'ясо птиці є більш економічно доступним і користується більшим попитом на ринку. Для отримання достатньої кількості даної продукції необхідно дотримуватись ветеринарно-санітарних норм та правил. Промислові птахогосподарства на високому рівні забезпечують збереження здоров'я тварин за допомогою багатократної вакцинації поголів'я, які суттєво виснажують організм птиці.